

Statek jako organismus

Zahrada a statek jako organismus

V ideálním případě by měl statek fungovat jako samostatný a soběstačný organismus s uzavřeným koloběhem energií a zdrojů. Jako organismus, který je schopen si téměř vše (za pomoci slunce, vody, vzduchu a půdy), co ke své existenci a produkci potřebuje, sám vytvořit. Týká se to především zajištění potravinových a jiných zdrojů, dlouhodobé úrodnosti půdy, ale také posilování vzájemně prospěšných vazeb.

Zvířata na zahradě a na statku jako jeden organismus

Zvířata mají na zahradě a na statku svojí nezastupitelnou úlohu. Pestré a přiměřené složení domácích zvířat a jednotlivých organismů může představovat kompletní organismus – jakési zvířecí tělo zahrady a statku. Každé zvíře plní určitou funkci a symbolicky zastupuje určité orgány, smysly nebo části těla organismu statku a svým dílem tak přispívá jak k větší celistvosti a soběstačnosti statku, tak k uzavřenému koloběhu energií.

Srdcem a plícemi statku je pes. Naše Akira, hovawart, plemeno které bylo vyšlechtěno pro hlídání usedlostí, je stále ve střehu, běhá po zahradě a stálou pozornost udržuje i v lehkém spánku. Jakmile se někdo blíží k našemu stavení, tak nás ihned informuje. Hlubokým hrdelním štěkotem odrazuje nejenom potenciální vetřelce, ale i návštěvníky, dokud nedostane povel, že je vše v pořádku, a že její role hlídače je splněna. Úlohu jakéhosi domovního alarmu a zvonku plní i několik našich menších domácích pejsků.

Naše kočky, Sněženka a Kvido, tvoří nervovou soustavu těla statku. Fáze napětí – soustředěné pozornosti, číhání, bleskurychlých reakcí, mrštnosti, obratnosti a lovu střídají chvíle uvolnění – lenivého odpočinku, válení, letargie a odevzdanosti. Sněženka je rozená lovkyně. Když se jí narodila koťata – kocourci Merlin, Kvido a Mikeš, tak jim skoro každou čtvrt hodinu přinesla ulovenou myš. Několikrát jsme byli svědky toho, jak jediným bleskurychlým pohybem ulovila myšku. Kočka je také sluchem a zrakem statku. Je-li ve střehu, tak citlivě reaguje na jakýkoliv zvuk a svým bystrým zrakem je schopna zaznamenat jakýkoliv pohyb a dokonce prozkoumávat i noční temnotu. Kočka zastupuje také prvek divokosti, hrdosti, nezávislosti a svobodného ducha statku. Sama rozhoduje o tom, kdy a zda se vrátí ze svých výprav do okolního světa. Je to pouze a jenom její volba, že trpí přítomnost člověka. Chce-li, dokáže se obejít i bez něj.

Naše želvy, Maďula, Lussinda a Frenchie představují svým pevným skeletem kostru statku. Želva a její pevný krunýř je symbolem ochrany a zároveň propojení mezi nebem a zemí.

Drůbež, v našem případě slepice hempšírky, svým neustálým zobáním, hrabáním a hledáním potravy, představují ústa a horní část trávicí soustavy.

Náš zakrslý králík Bertík s trochou nadsázky zastupuje trávicí ústrojí statku. Na větším statku tuto roli plní kozy, ovce, prasata a především hlavní představitelka

žaludku a celé trávicí soustavy – kráva. Z pohledu půdních živočichů je hlavním zástupcem trávicího ústrojí žížala. Samotné tělo žížaly je vlastně jakýsi dlouhý zažívací trakt. Žížaly se živí různými rostlinnými zbytky a s potravou také přijímají částičky půdy, které po vyloučení z jejich těla obsahují více živin než má okolní půda. Kůň pak svojí dynamikou a silou končetin, představuje hlavní pohonnou jednotku zvířecího těla statku.

Krtci, kteří obývají svoji říši podzemních chodeb, jsou čichem naší zahrady. Naši krtci jsou velmi vstřícní, otevření dohodám a svoji činností vytvářejí krásnou jemnou půdu vhodnou pro výsadbu. Každá nová hrouda – krtinec nás potěší, protože je připomínkou jejich činnosti a důkazem jejich přítomnosti. V průběhu roku se postupně stěhují ze záhonů na trávník a poté do sadu, tak jak to vyžadují práce na zahradě. Při zvýšené intenzitě činnosti na určitém místě se sami přestěhují, aby nebyli rušeni. Zvláště pak, jsou-li o to požádáni.

Hlodavci, u nás na zahradě jsou to myši, hraboši a rejsci, svojí konstitucí symbolizují zuby zahrady. Hlodavcům se neustále vytváří nová zubní hmota, proto mají nutkavou potřebu obrušovat své zuby a neustále ohlodávat tvrdší rostlinnou potravu.

Plži, u nás především překrásní hlemýždi s fascinující spirálovitou ulitou, jsou symbolem hmatu a chuti zahradního těla. Celá sliznice hlemýždí nohy je totiž velmi citlivá na dotek a chuťové kvality různých látek. Mnoho zahradníků, kteří považují plže za úhlavní nepřátele své zahrady, používají ke snížení jejich počtu různé drastické metody, které se však míjí účinkem. Zabíjení slimáků jejich rozřezáváním, chytáním do pivních pastí nebo jejich zkvašování má spíše opačný efekt a zahradník, který takto postupuje, se musí připravit na nekonečný boj. Vzhledem k tomu, jak výborný čich plži mají a s ohledem na to, že k jejich životním projevům patří i kanibalismus, tak všechny tyto metody působí na jiné slimáky jako voňavé lákadlo a mají za následek stahování slimáků z širokého, i stovky metrů vzdáleného, okolí. Pokud s nimi chcete žít v souladu, tak si k nim najděte cestu a přiznejte jim právo na existenci. Časem se do těchto úžasných stvoření možná i zamilujete a propadnete jejich kouzlu. Je dobré jim nechat něco k snědku v podobě mulče, neuklizené posekané trávy, vytrhaného plevelu a jiných rostlinných zbytků. Také můžete opatrněji zalévat a vytvořit na zahradě takové životní podmínky, které budou přitahovat střevlíky, ptáky, žáby, slepýše a ježky, kteří se slimáky živí. Populace plžů pak bude v souladu s vámi i s potřebami vaší zahrádky – plži totiž také, kromě jiného, regulují obsah vápníku v půdě a jejich výkaly působí příznivě na půdní mikroorganismy. Nakonec si možná budete slimáky na své zahrádce hýčkat a dávat jim různé dobroty, abyste si udrželi jejich přízeň.

Mravenci, kteří neustále vylučují kyselinu mravenčí, jsou očištnou a uzdravující silou zahrady, tvoří jakýsi imunitní systém, bílé krvinky a zdravotní hlídku zahradního mikrokosmu. U nás na zahradě se to mravenci jen hemží, zatím jsme jich napočítali něco přes deset druhů – od velkých, černých lesních mravenců až po malé, drnové, rezavě hnědé a žluté mravence a další druhy. Nejcitelněji kouše a bodá druh mravence, který leze na našich ořešácích (pravděpodobně si na nich pase mšice). První seznámení mě velmi překvapilo – máte pocit jako by vás zasáhla rozžhavená jehla. Svě teritorium si tedy chrání velmi důrazně. Kyselina mravenčí, kterou mravenci, nejen při útoku, vylučují, je však životodárnou látkou, která obnovuje a uzdravuje životní procesy a život bez ní by nebyl možný. Při každém kousnutí nebo

bodnutí je tedy na místě spíše vděčnost a poděkování za to, že mravenec povzbudil vaši životní sílu.

Včely, takřka éterické bytosti, představují propojení mezi fyzickým a duchovním světem. V zahradním organismu můžeme včelstvo vnímat jako jakousi korunní čakru, která je centrem milosti, léčení a duchovní síly zahrady i statku.

Takto analogicky, v duchu goetheanistické zoologie, bychom samozřejmě mohli pokračovat dále i u ostatních zvířecích obyvatel zahrady. Pokud totiž vnímáme člověka a jeho tělo jako organismus, který stojí na pozadí všech forem zvířecí říše, tak lze u každého zvířete rozpoznat nějaký zvláště vyvinutý orgán nebo orgánovou soustavu, které dávají jeho organismu specifický ráz. Každý živočich má jednu hlavní určující kvalitu, formu, vlastnost nebo schopnost, která určuje jeho jedinečnost.

Doporučená literatura a zdroje:

Kranich, Ernst-Michael: O podstatě zvířat, Úvod do goethenistické zoologie, Asociace waldorfských škol ČR, 2011.

Dostálek Petr: Rolnický dvůr jako jedinečná individualita a živý organismus, Valeriana č. 6 – čtení pro přátele biologicko-dynamického zemědělství, 1997.

Storl Wolf-Dieter: Zahrada jako mikrokosmos, Eminent, 2003.